

Серія «Заклад дошкільної освіти. Вихователю»

Фесенко О. В.
Ф44 Мій конспект. 6-й рік життя. Весна / О. В. Фесенко. —
Х. : Вид. група «Основа», 2018. — 272 с. : іл. — (Серія «За-
клад дошкільної освіти. Вихователю»).

ISBN 978-617-00-3560-8.

Посібник містить орієнтовні конспекти занять з дітьми 6-го року життя. Кон-
спекти занять складено на навчальний рік (за порами року) відповідно до вимог та
завдань програми розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля».

Задля зручності використання всі розробки розміщено на відривних аркушах.
Береги для нотаток дадуть творчому вихователеві змогу, користуючись запропо-
нованим у посібнику матеріалом, скласти власні конспекти занять.

Посібник буде корисним вихователям дітей 6-го року життя, вихователям-
методистам закладів дошкільної освіти.

УДК 37.01

Навчальне видання

Серія «Заклад дошкільної освіти. Вихователю»

ФЕСЕНКО Олена В'ячеславівна

МІЙ КОНСПЕКТ. 6-Й РІК ЖИТТЯ. ВЕСНА

Редактор *Н. Ф. Юрченко*

Відповідальний за видання *Ю. М. Афанасенко*

Технічний редактор *Є. С. Островський*

Коректор *О. М. Журенко*

Підп. до друку 15.02.2019. Формат 84×108/16. Папір офсет.
Гарнітура Шкільна. Друк офсет. Ум. друк. арк. 28,56. Зам. № 19—02/18—05.

ТОВ «Видавнича група «Основа»».

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6058 від 01.03.2018.

Україна, 61001 Харків, вул. Плеханівська, 66.

Тел. (057) 731-96-34. E-mail: office1@osnova.com.ua

Телефон для замовлення: 0-800-505-212

(безкоштовно з мобільних та стаціонарних телефонів України)

Надруковано у друкарні ТОВ «ТРИАДА-ПАК».

Харків, пров. Сімферопольський, 6. Тел. (057) 703-12-21.

www.triada-pack.com, e-mail: sale@triada.kharkov.ua

ISO 9001:2015 № UA228351, FAMO TRIADA LLC (065445)

ПЕРЕДМОВА

Дошкільний вік — це важливий етап у становленні та розвитку особистості. Головна мета дошкільної освіти в Україні — створити сприятливі умови для особистісного становлення дітей; забезпечити їм збалансований розвиток; сприяти формуванню здатності до самореалізації, саморозвитку, самозбереження, життєвої компетентності, розвитку ціннісного ставлення до світу природи, культури, людей, самих себе.

Основними завданнями дошкільної підготовки мають бути систематизація набутого дитиною життєвого досвіду, формування початкових уявлень про навколишній світ, набуття елементарних організаційних, загальнонавчальних, загальнопізнавальних, контрольних-оцінних умінь та навичок.

Дитину 6-го року життя приваблює все яскраве, емоційно забарвлене, те, що можна досліджувати, із чим можна експериментувати. Причому її цікавить не лише сам процес, а й результат. Дошкільник намагається робити припущення, узагальнювати, порівнювати, робити висновки, розглядаючи предмети чи їхнє зображення, звертає увагу на деталі.

У процесі пізнавальної діяльності, сприйняття предметів, обстеження, узагальнення дитина застосовує слова, які характеризують властивості предметів, символи, схеми, що відображають приховані зв'язки між предметами, змістами та явищами. Розвиваються мисленнєві процеси.

Розвиток словесно-логічного мислення сприяє формуванню у дітей уміння робити елементарні висновки. Результатом розвитку мислення є те, що накопичення уявлень про світ вибудовується в цілісну систему знань. Діти 6-го року життя вже стійкіше і цілеспрямованіше сприймають об'єкти та явища природи. Старший дошкільник дедалі частіше здатний помічати зміни в природному середовищі без запитань дорослого. У процесі самостійного спостереження дитина виокремлює доступні їй розумінню суттєві ознаки об'єктів, робить елементарні узагальнення, аргументує їх, вносить корективи. Дошкільник у цьому віці міркує логічно, установлює причинно-наслідкові зв'язки між об'єктами. Необхідною умовою логічності міркування дитини є достатні знання про об'єкти, яких стосуються судження й умовиводи. Мовленнєвий розвиток дитини нерозривно пов'язаний із розвитком мислення. ЦентRALною ланкою в розвитку зв'язного мовлення є збагачення функцій внутрішнього мовлення. Воно починає функціонувати, коли у дитини в умовах її практичної діяльності виникає проблемна ситуація, яку необхідно осмислити (пошукова діяльність).

Провідним засобом у вихованні та розвитку дитини продовжує залишатися гра. Тільки там дитина може повноцінно жити й навчатися. Гра створює атмосферу для творчості, радості, задоволення, створює невимущену обстановку, дає змогу дитині виявити особисту активність, реалізувати свої задуми.

Заняття побудовані на використанні досвіду дітей, набутому на попередніх заняттях, та на різноманітних зв'язках між різними видами роботи та ігрової діяльності. У запропонованих конспектах уміщено багато матеріалу зі сприяння розвитку мовлення малюків — мовленнєві ігри, дидактичні ігри, ігри-мандрівки, потішки, вірші.

Орієнтовні конспекти занять розроблено таким чином, щоб надати педагогам широкі можливості для формування особистісної зрілості, базових якостей кожної дитини з її індивідуальними особливостями та досвідом відповідно до змін, внесених до оновленої програми розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкільля» від 2017 року, та Наказу МОН України від 20.04.2015 № 446 «Про затвердження гранично допустимого навчального навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форми власності», вимог та завдань Базового компонента дошкільної освіти.

У конспектах занять реалізовано завдання освітніх ліній «Дитина в соціумі», «Дитина у природному довкіллі», «Дитина у світі культури», «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі», «Мовлення дитини». Важливу роль відіграє системний цілісний підхід у забезпеченні виконання програмових завдань щодо здійснення якісної дошкільної освіти у групі дітей цієї вікової категорії.

Пропонований методичний посібник не є догмою. Кожен педагог може використовувати його творчо, зважаючи на особисті переваги та особливості розвитку вихованців. Матеріали посібника конкретизують завдання розвитку та виховання дітей, передбачаючи поступове ускладнення змісту, форм організації діяльності дітей з урахуванням їхніх досягнень. Послідовність проведення занять з дітьми визначає вихователь.

Щоб зробити заняття ефективнішими, пропонуємо звернути увагу на таке:

- заняття з дітьми слід проводити систематично у запропонованій послідовності;
- матеріал кожного заняття можна розподілити на декілька частин і провести їх у різні дні;
- діти люблять грати в одні й ті самі ігри;
- щоб малюки могли запам'ятати основні ігри, бажано повторювати їх у другій половині дня;
- слід обирати і проводити з дітьми певні ігри;
- до початку заняття ознайомитися з ігровими завданнями, продумати план, підготувати необхідний матеріал;
- слід пам'ятати про техніку безпеки і стежити, щоб дитина не проковтнула або не запхала собі в ніс або вухо дрібний предмет, не впала або не забилася;
- необхідно організувати робочий простір, зокрема прибирати предмети, що відволікають увагу дітей;
- на початку заняття необхідно зацікавлювати дітей спільною творчістю. Для цього важливо емоційно підготувати малюків, створити ігровий настрій за допомогою сюрпризних моментів, пальчикових чи рухливих ігор;
- мовлення вихователя має бути чітким, емоційно забарвленим і неквапливим;
- важливо, щоб вихователь брав безпосередню участь в усіх іграх дітей.

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА В СОЦІУМІ»

Дата _____

Група _____

ТЕМА. ТАРАС ШЕВЧЕНКО

Мета: продовжувати ознайомлювати дітей із життям та творчістю українського поета Тараса Шевченка; навчати виразно розповідати вірші поета; розвивати мислення, уяву; виховувати повагу та шанобливе ставлення до українського поета Тараса Шевченка, любов до рідного краю, його природи, країни.

Матеріал: портрет, збірник Тараса Шевченка «Кобзар», пейзажі України.

Попередня робота: бесіда; читання віршів Тараса Шевченка.

Хід заняття

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

» Психогімнастика «Доброго ранку!»

Доброго ранку, небо прекрасне!
Доброго ранку, сонечко ясне!
Доброго ранку українській землі!
Доброго ранку тобі і мені!

Вихователь

Благословен той день і час,
Коли прослалась килимами
Земля, яку сходяв Тарас
Малими босими ногами.
Максим Рильський

— Здогадалися, про кого сьогодні говоритимемо?

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

» Бесіда з дітьми про життя Тараса Шевченка

Вихователь демонструє ілюстрації під час бесіди.

— А чи знаєте ви, кого у нашій країні називають великим Кобзарем? Щороку на початку березня Україна вшановує пам'ять геніального поета Тараса Шевченка, якого називають великим Кобзарем. Сьогодні я запрошую вас зазирнути в минуле, у той час, коли народився Тарас Григорович Шевченко. Народився поет 9 березня 1814 року в селі Моринці на Черкащині у сім'ї кріпаків. Ось у такій хатинці. Жила сім'я в злиднях. Батьки важко працювали, щоб прогодувати сім'ю. А сім'я була чималенька. Тарас мав семеро сестер і двоє братів. Хлопчик ріс мовчазним, замисленим. Ніколи не тримався хати, а все тинявся, за що його в сім'ї прозвали малим прибудуою.

Демонстрування ілюстрацій зі збірки віршів Тараса Шевченка «Мені тринадцятий минало...».

— Восьмилітнього Тараса батьки віддали до дяка «в науку». Дяк навчав дітей читати і писати за церковними книгами. За найменшу провину карав учнів різками. Уже відомий поет, Шевченко згадував ту кріпацьку науку.

Недовгою вона була. Несподівано померла мати.

Там матір добрую мою,
Ще молодую, у могилу
Нужда та праця положила.

Недовзі помер і батько. Смерть батька приголомшила малого Тараса.

Там батько, плачучи з дітьми
(А ми малі були і голі),
Не витерпів лихої долі,
Умер на панщині!.. А ми
Розлізлися межі людьми,
Мов мишенята. Я до школи —
Носити воду школярам.

Тарас спершу найнявся у школу, а потім пас громадську череду.
У вільний від роботи час читав і малював, ховаючись, щоб ніхто не бачив його горя, плакав.

Демонстрування ілюстрації.

Хлопчик дуже хотів навчитися малювати. Невдовзі його мрія здійснилася, але пан, якому хлопчик належав, забрав Тараса із села до Петербурга.

Завдяки друзям, які полюбили талановитого юнака, Тарас Шевченко став вільним і вивчився на художника. Але найбільше уславився Шевченко як великий поет. Він писав про кріпацьку долю свого народу, про його славне минуле, про природу України.

» Презентація збірки Тараса Шевченка «Кобзар»

— Вірші поета були видані окремою книжкою, яка називається «Кобзар».

Демонстрування збірки віршів «Кобзар».

Шевченко дуже любив природу рідного краю — річки, верби, вишневі садки, червону калину, зоряні ночі...

» Читання вихователем віршів Тараса Шевченка

Вихователь читає вірші, а діти повинні відшукати відповідний пейзаж — ілюстрацію до твору.

* * *

Садок вишневий коло хати,
Хрущі над вишнями гудуть,
Плугатарі з плугами йдуть,
Співають ідучи дівчата,
А матері вечерять ждуть.

Сім'я вечерея коло хати,
Вечірня зіронька встає.
Дочка вечерять подає,
А мати хоче научати,
Та соловейко не дає.

Вірші Тараса Шевченка звучать багатьма мовами. Композитори пишуть музику до віршів, і ті стають піснями.

» Прислів'я про Батьківщину, рідний край

- Кожному мила своя сторона.
- Всюди добре, а вдома краще.
- На чужій стороні і весна не красна.
- Рідна сторона — мати, а чужа — мачуха.

III. ПІДСУМОК

- Про кого ми сьогодні говорили?
- Що любив робити Тарас Шевченко?
- У яку книгу зібрано його вірші?

ТЕМА. НАРОДНІ РЕМЕСЛА

Дата _____

Група _____

Мета: ознайомити дітей з ремеслами українців, історією рідного краю; удосконалити знання про народні промисли України, з їхніми історичними витоками і сучасним використанням; розвивати мислення, мовлення, пам'ять, увагу, уяву; виховувати бажання берегти, примножувати традиції українського народу.

Матеріал: сюжетні та предметні картинки, мультимедійні засоби навчання.

Попередня робота: бесіда; екскурсія до музею, етнографічного куточка в групі.

Хід заняття

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

» Психогімнастика «Ясне сонечко»

Встало вранці ясне сонце,
Зазираюло у віконце,
Ми до нього потяглися,
За промінчика взялися.

Вихователь. Діти, сьогодні ми помандруємо до українського села на вулицю майстрів. Ми дізнаємося, хто такі майстри і чим вони займалися.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

» Бесіда-презентація про українських народних майстрів

— З давніх-давен українська земля славилася народними майстрами. В Україні вміли і ткати, і вишивати, і різати по дереву, кувати з металу різні вироби, виготовляти керамічний посуд, розписувати печі, малювати картини.

Демонстрування дітям посуду з дерева.

У нас, в Україні, є майстри, які виготовляють посуд з дерева. Відомо, що в дубовому гаю людина набирається сили, у буковому — знань, а в березовому — доброти душевної. Знаючи породу дерева і його силу, майстри створювали унікальні іграшки з дерева та обереги — чарівні предмети, що допомагають людям захистити себе, свій дім, родину від зла.

Майстер, який вирізує вироби з дерева, називається *різьбярем*.

Різьбярі оздоблюють предмети побутового та культурного призначення.

Дерев'яні різьблені предмети найчастіше виготовляють з явора, деревина якого тверда й еластична, ясно-жовтого кольору. Це дерево легко піддається обробці та зазвичай слугує матеріалом для невеликих виробів. Використовують ще деревину груші, яблуні, горіха, сливи, клена, вільхи, кедр.

» Дидактична вправа «Що створив різьбяр?»

Опис вправи. Необхідно з'єднати рисочки на аркуші паперу, щоб утворити зображення виробу майстра-різьбяра.

» Розповідь вихователя про гончаря з елементами бесіди

— *Гончарі* — це люди, які виготовляють посуд із глини. Ремесло їхнє називають гончарством. У гончаря є гончарне коло, на якому він із глини формує той чи інший виріб — глечик, горщик чи іншу посудину. Потім гончарний виріб запікають у спеціальній печі. Посуд стає міцним. Опісля його розмальовують. Як ви вважаєте, навіщо це робили? (*Міркування дітей.*)

— Подивіться уважно і скажіть, які візерунки наносили на вироби старовинного посуду, прикрашаючи його.

— Щоб посуд був ще й блискучим, його покривали прозорою глазур'ю. Подібне покриття використовували і для ложок, які виготовляли з дерева *різьбярі-ложкарі*. З давніх-давен чудові гончарі живуть на Київщині,

Полтавщині, Чернігівщині, Поділлі, Харківщині, Волині та в інших місцевостях. Їхні роботи різняться візерунками, кольорами розпису.

» **Дидактична вправа «Допоможи гончареві»**

Опис вправи. Вихователь пропонує дітям розмалювати гончарні вироби.

— Що ти розмалював?

— Пояснить зміст прислів'я «Глина для гончара — як пісня для солов'я».

» **Перегляд відео про вишивання**

— Вишивання — це старовинний вид українського народного декоративного мистецтва. Вишивання одягу — давня традиція нашого народу. В Україні поширені найрізноманітніші техніки вишивання, та найпопулярніша — «хрестик».

— Які візерунки бувають на вишиванках?

— Які кольори використовують вишивальниці на своїх вишиванках?

— У наш час давні традиції, пов'язані з вишиванням, повертаються. Адже як приємно бачити наших українських дітей у вишиваночках!

» **Дидактична вправа «Продовж візерунок»**

Опис вправи. Дітям на аркуші в клітинку запропоновано початок візерунку. Необхідно продовжити візерунок за зразком.

» **Дидактична вправа «Український костюм»**

Опис вправи. Вихователь пропонує дітям зображення одягу. Необхідно знайти й обвести предмети українського одягу.

» **Дидактична вправа «Продовж візерунок»**

Опис вправи. На аркуші в клітинку намальовано зразок українського візерунка. Дітям необхідно продовжити узор за зразком.

» **Дидактична вправа «Український костюм»**

Опис вправи. Вихователь демонструє малюнки предметів одягу різного призначення. Необхідно обвести та назвати предмети українського народного одягу.

Потім діти утворюють дві групи: хлопчики та дівчатка. Хлопчикам пропонують дібрати предмети українського народного жіночого одягу для дівчинки — українки Марійки, а дівчаткам — українського народного чоловічого одягу для хлопчика — українця Андрійка.

» **Читання дітьми напам'ять віршів про професію гончаря**

Майстром зветься той, у кого
Руки дуже вмілі,
Є у нас майстри чудові

У кожному ділі.
Візьме майстер мокру глину,
Розімне руками —

А гончар, почавши день,
Крутить круг, співа пісень.

Старається гончарний круг,
І глина тягнеться із рук,
Стає вона горнятком —
Малятком-товстоп'ятком.

І баранчик круторогий
Стане перед вами.

Ви не бійтесь, любі діти,
Баранчик не б'ється.
Підкажіть мені, будь ласка,
Як цей майстер зветься?

Павло Глазовий

Ліпить з глини диво-горщик —
В ньому булькатиме борщик.

Надія Ренета

Гончар горня оте зніма —
І глина в руки йде сама,
І знов же — тим порядком
Кружля, щоб стать горнятком.

Тамара Коломієць

III. ПІДСУМОК

— Про які ремесла ми сьогодні говорили?

— Якого ремесла ви хотіли б навчитися? Чому?

ТЕМА. ВЕЛИКДЕНЬ

Дата _____

Мета: поглибити уявлення і знання дітей про християнське свято Великдень і народні традиції його святкування, про створення писанок та їхні різновиди; розвивати мислення, пам'ять, мовлення, увагу, уяву; виховувати любов до свого народу, повагу до його традицій, минувшини і сучасності, бажання пізнавати традиції свят, звичаїв.

Матеріал: сюжетні та предметні картинки, мультимедійні засоби навчання.

Попередня робота: бесіда; розглядання картинок; читання оповідань.

Група _____

Хід заняття

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

» Психогімнастика «Доброго ранку!»

Опис вправи. Діти утворюють коло. Звертаючись до дитини, яка стоїть поруч, вітаються, називаючи її на ім'я. Вихователь стежить, аби діти дотримували правил гри — посміхалися одне одному, дивилися в очі, вітаючись.

Вихователь. Доброго дня! Я вас всіх вітаю, добра, щастя, здоров'я бажаю!

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

» Бесіда з дітьми про весну, свято Великодня

— Яка зараз пора року? (*Весна.*) Природа завжди приваблива, а навесні вона найкраща.

У народі говорять так:

- Вода з гір потекла — весну принесла.
 - Весна — наша мати, як не посієш — не будеш збирати.
- Чому так говорять люди?

Саме на час оновлення природи, на радісну весняну пору припадає одне з найвеличніших і найдавніших християнських свят — Великдень. У нас, в Україні, це свято завжди відзначали дуже урочисто. Готуються до нього заздалегідь. А за тиждень до Великодня святкують Вербну неділю.

До церкви привозять багато вербового гілля. Зранку до храму сходяться старі й малі. Після освячення несуть гілки додому і ставлять на покутті під образами. Цього дня легенько б'ють одне одного вербовими освяченими гілочками. Що промовляють, б'ючи одне одного?

Не я б'ю — верба б'є,
За тиждень — Великдень,
Уже недалечко
Червоне яечко!

Будь великий, як верба,
А здоровий, як вода,
І багатий, як земля!

— Протягом тижня після Вербної неділі люди готуються до Великодня. Печуть паски, виготовляють писанки...

Свято Пасхи недалечко,
Люди звичай бережуть:

Розмальовують яечка,
Пишні пасочки печуть.

Вихователь демонструє писанку.

— Що це? Це писанка — розфарбоване й розмальоване візерунками яйце — символ життя. Пригадайте вірш про писанку.

Гарна писанка у мене,
Мабуть, кращої нема.
Мама тільки помагала,
Малювала ж я сама.

Катерина Перелісна

— З давніх-давен люди шанували писанку. Для наших пращурів вона була символом зародження життя, сонця, тепла і вічності. Дотепер уважають, що писанка приносить щастя.

— Чи тільки писанки готували до свята Великодня? (*Міркування дітей.*) Крім писанок готували ще крашанки, дряпанки, мальованки.

» Відеорозповідь про крашанки та мальованки

— *Крашанка* — яйце, яке фарбують найчастіше в окропі з лушпинням цибулі чи штучним барвником. Вона — найдавніший гість на великодньому столі.

Дряпанка — яйце, пофарбоване в один колір, на якому потім голкою чи шилом вишкрябують орнамент. Дряпанки ще називають *шкрябанками*.

Крапанку роблять, накрапаючи на яйце воском візерунок і занурюючи його у барвник.

Мальованки — розписують пензликом, фломастером тощо.

— Пригадаймо, якими бувають орнаменти. (*Рослинними, тваринними, геометричними, побутовими.*)

— Беручи до рук барвисте яйце, ми милуємось його орнаментом. Орнаменти, що зустрічаються на писанках, тісно пов'язані з нашим життям. Кожен знак, кожна лінія мають своє значення. Уважно розгляньмо найтипівіші символи в мотивах українських орнаментів.

Вихователь показує картки зі знаками.

— Що вам нагадує цей знак? (*Сонечко.*)

— Що символізує сонце? (*Життя, радість.*) Коло — знак сонця, носія світла і життя.

— А цей знак на що схожий? (*На зорю.*)

— А де ми можемо побачити зорі? (*На небі.*) Зоря є знаком неба.

— Хрест — це символ Усесвіту. А цей знак, схожий на граблі, є символом дощу, плодючості, очищення. Трикутник — символ вогню та безсмертя. Символом безкінечного життя є гілка. Хвилі — криві лінії, лінії без початку і кінця, символізують вічність.

» Дидактична вправа «Розфарбуй писанку»

Опис вправи. Вихователь роздає дітям площинні зображення писанки з візерунком. Необхідно розфарбувати писанку, добираючи відповідні кольори.

» Читання вихователем напам'ять вірша Леоніда Полтави

ВЕЛИКОДНІ ПИСАНКИ

Що за дивнії яєчка
Наша курочка знесла!
Намальоване гніздечко,
Ще й пташиночка мала,
Навкруги — барвисті квіти,
Жовті, сині гілочки...

Їх не курочка знесла,
Їх матуся принесла,
Ми гуртом розмалювали
Для святкового стола:
Сяють наші писанки,
Як весняні квіточки.

Чи здогадуєтесь, діти,
Що це? Певно — писанки!

III. ПІДСУМОК

— Що ви запам'ятали про Великдень?

— Як у вашій сім'ї готуються до цього свята?

— Чи берете ви участь у фарбуванні та прикрашанні пасхальних крашанок?

— Навіщо люди обмінюються крашанками?

— Чому писанку називають оберегом?

ТЕМА. ВЕСНА В СЕЛО ПРИЙШЛА

Дата _____

Група _____

Мета: ознайомити дітей з основними сільськогосподарськими професіями: хлібороба, садівника, овочівника, пасічника, фермера (що роблять, який результат праці); закріпити знання про свійських тварин та їхніх дитинчат; розвивати мовлення, увагу, уяву, мислення, пам'ять, спостережливість; виховувати інтерес та повагу до праці дорослих, бажання їм допомагати.

Матеріал: ілюстрації з теми «Весняні турботи на селі»; матеріали для ігор («Що в мішечку», «Що спочатку, а що потім?», «З'єднай крапочки»).

Попередня робота: бесіда; читання віршів; розглядання картин за темами: «Весна», «Праця людей навесні»

Хід заняття

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

» Психогімнастика «Я — дощик»

Я — дощик. Я випливаю з великої хмарки і лечу на землю. Я маленька прозора краплинка дощу. Мені приємно кружляти в повітрі серед інших краплинок.

Вихователь пропонує дітям переглянути відеоліст, який надійшов до групи, та з'ясувати, про що він.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

» Бесіда про весну

— Яка зараз пора року?

— Пригадаймо, як починається весна. Навесні природа оживає і відбувається багато різних змін.

— Які зміни відбулися навесні в природі?

Весна — це гаряча пора для жителів сіл. Як ви гадаєте, чому?

У народі кажуть: «Весняний день рік годує». Як ви розумієте це прислів'я?

— Що роблять люди навесні на полях?

Вихователь пропонує розглянути ілюстрації з теми «Навесні на полі».

— Навесні люди поспішають посіяти зернові. Назвіть зернові культури. (Пшениця, овес, ячмінь, жито, кукурудза...)

— Навіщо необхідно багато зерна? (Хліб усьому голова. Знає про це навіть дитвора.)

» Дидактична гра «Закінчи речення»

Правила гри. Вихователь промовляє початок речення про ознаки весни, а діти добирають слова-дії та закінчують речення.

- Навесні сонце... (*гріє, прилікає*).
- Навесні бурульки під сонцем... (*капають, тануть*).
- Навесні бруньки на деревах... (*бубнявють, розпускаються*).
- Навесні птахи... (*прилітають, повертаються*...).
- Навесні травичка... (*зеленіє, росте*).

» Дидактична гра «Що в мішечку?»

Правила гри. Вихователь пропонує дітям визначити на дотик вміст мішечків із різними видами зерна та розповісти про те, чим корисне зерно для людини.

» Розглядання ілюстрацій з теми «На городі та в саду»

— Що навесні саджають на городі? (Люди саджають овочі. Поливають, відшкідників охороняють.) Не лише в полі, а й на городі слід працювати. Фруктовий сад теж чекає на догляд.

- Хто піклується про фруктовий сад? Хто за ним доглядає? (*Садівник.*)
- Що робить у фруктовому садочку садівник навесні? (*Обкопує дерева, знищує шкідників, білить стовбури дерев, зрізає сухе гілля...*)

» **Дидактична гра «Що спочатку, а що потім»**

Правила гри. Вихователь пропонує дітям малюнки або фото дерев у різний весняний період. Необхідно визначити порядок пробудження дерев: таниє сніг, розпукуються бруньки, з'являються квіти та листочки.

» **Дидактична вправа «Сполучи точки»**

Опис вправи. Вихователь роздає дітям аркуші з точковим зображенням бджілки. Необхідно сполучити точки, щоб утворився її малюнок.

» **Розповідь-презентація про бджіл та їхню користь**

- Хто піклується про бджіл?
- Навіщо люди розводять бджіл?
- Навіщо людям мед?
- Протягом багатьох століть мед був чи не єдиним солодким продуктом, доступним людині. Лікувальні властивості меду заслуговують на повагу. З давніх-давен люди використовують мед для лікування або підтримання нормального стану здоров'я.
- Саме у весняний період вирує робота на фермі. Як ви вважаєте, чому?

» **Перегляд відео «Весняні клопоти на фермі»**

- Майже в усіх тварин та птахів з'являються на світ дитинчата.

» **Дидактична гра «Назви дитинчат»**

Правила гри. Вихователь називає свійську тварину чи птаха, а діти — дитинчат.

Варіанти для гри

- У корови — ... (*телята*).
- У кози — ... (*козенята*).
- У вівці — ... (*ягнята*).
- У свині — ... (*поросята*).
- У курки — ... (*курчата*).
- У качки — ... (*каченята*).
- У гуски — ... (*гусенята*).
- В індички — ... (*індичата*).

» **Дидактична гра «Цікаві пазли»**

Правила гри. Діти працюють у парах. Вихователь спершу пропонує їм уважно розглянути зображення дитинчат тварин. Потім дошкільнята з різних пазлів складають цілі картинки. Після цього пари одна в іншої перевіряють правильність виконання завдання.

III. ПІДСУМОК

- Де ми побували?
- Що цікавого запам'ятали?
- Що вам найбільше сподобалось?
- Які зміни відбуваються навесні в рослинному та тваринному світі?
- Які весняні місяці ви знаєте?
- Чим вам подобається весна?
- Хто з вас святкуватиме день народження навесні?

ТЕМА. СВЯТА ТА ЗВИЧАЇ

Дата _____

Мета: продовжувати ознайомлювати дітей із традиціями і творчістю українського народу; розвивати мовлення, увагу, уяву, мислення, пам'ять; виховувати любов та повагу до українських народних традицій, звичаїв, обрядів.

Матеріал: скринька, картинки із зображенням пір року.

Попередня робота: спостереження; читання художньої літератури.

Група _____

Хід заняття

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

» Психогімнастика «Я — квітка»

Я — квітка. Мої пелюстки граються з вітром. Вони танцюють із ним, кружляють у вальсі. Я танцюю і дарую свої пахощі небу, сонцю, землі та людям.

Вихователь пропонує дітям познайомитися з лялькою-українкою та вирушити у подорож українськими святами та звичаями.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

» Бесіда з дітьми про весняні свята та обряди

Вихователь. Кожна пора року має свої свята та обряди. З давніх-давен люди спостерігали за природою, величали, прославляли її. Ми сьогодні проведемо бесіду про свята і звичаї українського народу протягом року.

У березні наші предки святкували новий рік.

Живучи серед мальовничої природи, вони відчували нерозривний зв'язок із нею і вважали її живою істотою.

— Пригадаймо, як наші предки закликали з чужини птахів, які на своїх крилах приносили весну.

Птахів закликаю з далекого краю:
Летіть, соловейки, на наші земельки,
Спішіть, ластівоньки, пасти корівоньки!

— В образі кого люди уявляли весну? (*Це молода дівчина, уквітчана віночком.*)

— Дівчину-весну закликала молодь піснями-веснянками. Діти зустрічали її з дарами — печивом у вигляді пташок. Закликання весни було справжнім народним святом. До цього свята готувались і дорослі, і діти. Заміжні жінки одягали вишиті сорочки, барвисті спідниці, новенькі хустини, а дівчата — вишиті білі блузки, підперезані крайкою запаски.

А ще навесні святкують Зелені свята і найсвітліше свято Великдень. Великдень українці завжди святкували радісно, піднесено. Готувалися до нього задалегідь. Упродовж тижня наводили лад у господарстві: прибирали, мазали хати, розмальовували стіни зсередини, інколи й знадвору. Прикрашали покуття, вивішували найкращі рушники.

— Що пекли на Великдень?

— Якщо паска вдавалася гарною, раділи, бо то був знак, що в родині буде все гаразд. Якщо — ні або порепається, вбачали в тому ознаку якихось майбутніх нещасть.

Ще на Великдень фарбували і розписували яйця.

Найпоширенішим способом приготування крашанок донині залишається варіння яйця в лушпинні цибулі. Ще застосовували червоні, сині, рожеві та зелені фарби.

Розмалюю писанку,
Розмалюю,

Гривастого коника

Намалюю.

Дмитро Чередниченко

» **Дидактична гра «Збери картинку з частин»**

Правила гри. Вихователь пропонує зібрати картинку з частин і назвати, яке свято зображено на ній. Дітям слід коротко розповісти про ці свята.

» **Бесіда з дітьми про літні свята та обряди**

— Літні народні свята — це свята Івана Купала, Спаса, Обжинки. Свято Івана Купала завжди відзначали урочисто. Цьому, мабуть, сприяла благодатна пора його проведення. За народним повір'ям, цього дня сонце, сходячи, «грає», трави і квіти набирають найбільшої сили, а опівночі вогнистим цвітом розквітає папороть, віщуючи тому, хто здобуде цей цвіт, скарби, багатство, статок і здоров'я.

Напередодні свята хлопці встановлювали на вигоні обрядове дерево, а дівчата прикрашали його вінками, стрічками, квітами. Під час свята дівчата водили хороводи з піснями й іграми.

В Україні традиційно святкують як Спас Великий, так і Малий. Це свято супроводжували відповідними ритуалами: свячення маку, васильків та інших квітів — на Малий Спас, овочів, фруктів, грибів, меду, хліба — на Великий. Для українців — споконвічних землеробів — ці свята збігаються зі святом врожаю.

» **Читання вихователем вірша Петра Перебийноса**

КУПАЛЬСЬКА ВОДА

Накрапала на Купала
З неба янгольська роса.
Що упало — не пропало,
І вербичка підросла.
Ми вербичку біля річки,
Наче гостю, обняли.
І веселку-семистрічку
Йй у коси заплели.
Опускався з неба бусол,
Бігли дітоньки сюди.
Помолодшала бабуся
Від купальської води.

» **Дидактична гра «Про яке свято йдеться?»**

Правила гри. Вихователь пропонує дібрати картинки до літнього свята та обґрунтувати свою відповідь.

III. ПІДСУМОК

— Що вам сподобалось найбільше?

ТЕМА. ЗНАЙ СВОЇ ПРАВА Й ОBOB'ЯЗКИ, ДИТИНО

Дата _____

Група _____

Мета: формувати в дітей уявлення про себе як окрему, неповторну особистість; закріплювати знання про те, що від народження кожна дитина є громадянином своєї країни; ознайомити з правами та обов'язками у межах Міжнародної Конвенції ООН; дати визначення понять право та обов'язок; розвивати мовлення, увагу, уяву, мислення, пам'ять; виховувати почуття гордості, любові до своєї Батьківщини.

Матеріал: іграшка Незнайка, ілюстрації «Права та обов'язки дитини».

Попередня робота: бесіда, читання прислів'я, оповідання Василя Сухомлинського «Покинута кошеня».

Хід заняття

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

» Психогімнастика «Весняне тепло»

Я — весна. У мене багато тепла і світла. Я дарую своє тепло всім: небу, хмаринкам, річкам, полям, людям. Я вдихаю тепло, доброту, мудрість, щедрість. Я — весна, яка пробуджує все живе.

Вихователь. До нас у гості завітав Незнайко і приніс яскраві картинки. Але що вони позначають, не знає. Допоможемо Незнайкові?

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

» Бесіда про права дітей

— Діти, як ви гадаєте що таке *право*? (*Відповіді дітей.*) Нам відомо, що кожна дитина від народження має певні права. Права громадян України записані в Основному законі нашої держави, який називається Конституцією.

Вихователь демонструє Конституцію України.

А права дитини містить Міжнародна Конвенція Організації Об'єднаних Націй. Для того щоб ви, діти, легше запам'ятали свої права, дорослі придумали і намалювали малюнки. З деякими правами дітей ми вже обізнані. Розповімо про них Незнайкові. Я демонструватиму ілюстрації, а ви називатимете право дитини, зображене на них.

» Презентація «Права дитини»

Перелік слайдів

- Дитиною вважається людина до 18 років.
- Усі діти мають невід'ємне право на життя.
- Усі діти мають право на любов та піклування.
- Усі діти є рівними у своїх правах.
- Кожна дитина має право знати свої права.
- Кожна дитина має право на особисте життя.
- Кожна дитина має право на освіту.
- Кожна дитина має право на медичну допомогу.
- Кожна дитина має право на інформацію.
- Кожна дитина має право на відпочинок.
- Кожна дитина має право на громадянство.
- Кожна дитина має право на розвиток таланту.
- Кожна дитина має право на повноцінне харчування.
- Жодна дитина не повинна бути скривджена.
- Особлива турбота про дітей-сиріт.
- Особлива турбота — дітям-інвалідам.
- Діти не повинні стати жертвами насильства.
- Жодна дитина не повинна залучатися до примусової праці.

» Читання вихователем вірша Ірини Жиленко

У НЕНЬКИ НАРОДИЛОСЯ ДИТЯ

У неньки народилося дитя.
Дитя моє! Бог дав тобі життя,
І, щоб ніхто не заподіяв шкоди
Тобі, малесенький громадянин, —
Бог дав закони нашому народу.
Від дня народження, від іменин —
Він твій, цей світ широкий за вікном,
Ти на життя і щастя маєш право
Під золото-блакитним прапором
Своєї Української Держави.

Бесіда за твором

- Про яке невід’ємне право йдеться у вірші?
- Навіщо людині права?
- Діти мають права?
- Які свої права ви запам’ятали?

» **Дидактична гра «Склади картинку і назви, що зображено»**

Правила гри. Вихователь пропонує дітям зібрати картинку з частин і назвати зображене право.

» **Бесіда про обов’язки дітей**

— Ось такі права має кожна дитина від першої миті появи на світ. Але крім прав, у кожної дитини є ще й обов’язки, що вона повинна виконувати. Діти, розкажіть Незнайкові, що таке обов’язки.

- А які обов’язки вам відомі?
- Які обов’язки ви добре виконуєте?
- Незнайко каже, що йому важко запам’ятати всі обов’язки. Допоможімо йому — складімо для нього довідник обов’язків дитини.

» **Складання «Довідника дитячих обов’язків»**

Вихователь демонструє правила в ілюстраціях, діти пояснюють їхнє значення.

- Шануй тата, маму, дідуся, бабусю, старших і молодших.
- Самостійно доглядай за собою.
- Дотримуй правил особистої гігієни.
- Допмагай молодшим та старшим, особливо людям, які потребують допомоги.
- Виконуй правила культури поведінки.
- Шануй своїх чотириногих друзів та дбай про них.
- Бережи та охороняй природу.
- Дбай про своє здоров’я та розум.

» **Дидактична гра «Права та обов’язки»**

Правила гри. Вихователь пропонує дітям класифікувати картинки із зображеннями прав та обов’язків дитини.

III. ПІДСУМОК

— Незнайко каже, що не знав до сьогодні ані про права, ані про обов’язки, тому і не виконував їх. Сподіваємось, що тепер він знає і дотримуватиме їх.

- Що таке *закон? права? обов’язки?*
- Де вони записані?
- Яких прав і обов’язків ви дотримуватимете вже зараз?
- Навіщо необхідно це робити?
- Для того щоб Незнайко не забував про обов’язки, пропонуємо подарувати йому «Довідник прав та обов’язків дитини».

ТЕМА. СІМ'Я — ЛЮБОВ МОЯ І ГОРДІСТЬ

Дата _____

Мета: формувати в дітей уявлення про сім'ю як про людей, які живуть поруч, люблять одне одного, піклуються одне про одного; розвивати мовлення, мислення, пам'ять, увагу, уяву; виховувати бажання піклуватися про близьких.

Матеріал: предметні та сюжетні картинки, родинні фотографії, мультимедійні засоби навчання.

Попередня робота: бесіда; проведення родинних свят та розваг.

Група _____

Хід заняття

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

» Психогімнастика «Доброго ранку, весно!»

Вихователь. Настала чарівна весна. Вона принесла із собою багато тепла, світла, любові. Пробудила всю живу природу від зимового сну: і тварин, і птахів, і рослини, і людей. Вдихніть на повні груди — і ви відчуєте аромат весни. Доброго ранку, весно! Я дуже люблю весну.

Вихователь пропонує дітям розглянути родинне дерево.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

» Бесіда про сім'ю

— Навіщо людині сім'я, родина?

— Чи можливо людям жити без сім'ї, родини?

— Сім'ї бувають різними: великими і маленькими. Кожна людина від народження має сім'ю.

— Що таке сім'я?

— Чи неодмінно всі члени сім'ї проживають разом в одній квартирі або будинку? (*Відповіді дітей.*) Так, буває, що дідусь і бабуся живуть окремо, ходять одне до одного в гості або разом їздять у відпустку.

» Дидактична гра «Модель сім'ї»

Правила гри. Вихователь пропонує кожній дитині скласти схему своєї сім'ї з кружечків. Маленькі кружечки — це діти, більші — мама і тато, найбільші — бабуся та дідусі. Діти на столах викладають схеми.

— Молодці, діти, ви всі впоралися із завданням. Розкажіть про свою сім'ю за схемою.

Розповіді 2–3 дітей.

» Презентація «Жив собі малюк»

Текст презентації

Жив собі малюк. Були у нього мама і тато. А ще у малюка були старший брат і молодша сестра. Також у нього були двоє бабусь та двоє дідусів — мамині і татові батьки. І жили вони всі разом.

» Дидактична гра «Закінчи речення»

Правила гри. Вихователь пропонує дітям завершити речення.

Варіанти для гри

- Людині потрібна сім'я тому, що...
- Найстарші в сім'ї — це...
- Молодшими за бабусів і дідусів є...
- Наймолодші в родині — це...
- Людина не може жити без сім'ї тому, що...
- Кожна дитина має право на...

- Я люблю свою сім'ю тому, що...
- Моя сім'я найкраща тому, що...

» **Розглядання родинного дерева**

— Як ви вважаєте, чи завжди бабусі та дідусі були такими старенькими? (Відповіді дітей.)

— Раніше бабуся і дідусь були молодими. Кожна людина, коли тільки народиться, — зовсім маленька дитина, немовля. Роки минають. Людина росте і з грудного малюка перетворюється на дорослу людину. Доросла людина поживе-поживе і починає старіти. Старіє-старіє і робиться зовсім старенькою. Так буває з усіма людьми. Доросла людина створює сім'ю. У вас у всіх є сім'я. Ви найщасливіші діти на світі, тому що у ваших сім'ях люблять одне одного, весело живутьгуртом. У кожного в родині є свої обов'язки.

» **Фізкультхвилинка «Діти допомагають батькам»**

Діти виконують рухи відповідно до тексту вірша.

Я сім'ю свою люблю
І завжди допоможу:
Посуд залюбки помию,
Із сестрою погуляю,
Килим чисто підмету,
Лад в кімнаті наведу.
Мамі треба відпочити,
З бабусею посидіти.
З дідусем в футбол пограю,
З татом в парку погуляю.

» **Дидактична гра «Збери ланцюжок»**

Правила гри. Вихователь пропонує дітям покласти картинки відповідно до віку і статі.

Наприклад:

- Дівчинка немовля — дошкільниця — школярка — студентка — мама — бабуся.
- Хлопчик немовля — дошкільник — школяр — студент — тато — дідусь.

» **Дидактична гра «Хто що робить?»**

Правила гри. Дітям пропонують розподілити картинки відповідно до дій членів сім'ї.

Варіанти для гри

- Бабуся — ... (пече пироги, в'яже шкарпетки, рукавиці, доглядає онуків).
- Мама — ... (готує обід, бере, прасує, ходить до магазину, виховує дітей).
- Тато — ... (ремонтує, їздить на машині, заробляє гроші, допомагає мамі).
- Дідусь — ... (працює на дачі, допомагає татові, бабусі).
- Сестра — ... (допомагає мамі та бабусі поратися по господарству, грає з молодшими дітьми).
- Брат — ... (допомагає татові, дідусеві, виносить сміття).

— Сім'ю шанували з давніх-давен. Народ склав багато прислів'їв про сім'ю.

» **Прислів'я про сім'ю**

- Своя сім'я — найвірніші друзі.
- Вся родина разом — і душа на місці.
- Дружна сім'я гори зверне.

III. ПІДСУМОК

— Що вам сподобалося найбільше?

— Ви принесли фотографії своєї сім'ї. Пропоную оформити виставку «Родина — любов моя і гордість».